

RAD DRUŠTVA OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 1983.

Tijekom 1983. rad Društva odvijao se u ustaljenim oblicima rada: putem predavanja, izleta, tiskanja časopisa, proslave Dana Društva, zaštite spomenika i slično. Novost u radu Društva predstavljalo je priređivanje izložbe u povodu Dana zaštite spomenika kulture.

PREDAVANJA

U izvještajnom razdoblju predavanja su se održavala u Centru za arhitekturu i urbanizam, Umjetničkom salonu, dvorani »Dalmacijakoncerta« i Muzeju narodne revolucije. Brigu o organiziranju predavanja vodili su Gordana Sladoljev i Ivo Donadini.

5. V dipl. inž. arh. Stanko Piplović: Rekonstrukcija tvrđave Gripe.

19. V mr Sofija Buličić: Začeci muzejske djelatnosti u Dalmaciji.

26. V dr Danica Božić-Bužančić: Sudamja (sajam sv. Dujma) kroz stoljeća (uz recital).

25. X Marica Meštrović: Nekoliko pisama Ivana Meštrovića obitelji.

1. XI dr Duško Kečkemet: Ivan Meštrović čovjek i umjetnik.

8. XI dipl. inž. arh. Stanko Piplović: Arhitektura Ivana Meštrovića.

8. XII prof. Milan Ivanišević: Branislav Dešković — uz stotu obljetnicu rođenja.

Predavanjem mr S. Buličić Društvo je obilježilo 18. svibnja Međunarodni dan muzeja dok je predavanje dr D. Božić-Bužančić održano u sklopu XII praznika cvijeća. Ciklusom od tri predavanja obilježena je 100. obljetnica rođenja I. Meštrovića, a predavanjem prof. M. Ivaniševića ista obljetnica Branislava Deškovića. Za predavanje inž. Piplovića i ciklus posvećen Meštroviću tiskani su posebni plakati. Kao što su tekstovi predavanja o hrvatskom narodnom pre-

porodu u Splitu, uz još neke članke, tiskani u časopisu »Mogućnosti« br. 11—12/1982, tako će i tekstovi o Meštroviću biti objavljeni u istom časopisu.

IZLETI

Komisija za izlete, čiji su članovi Joško Viskiđ, Marija Znidarčić i Miće Gattin, priredila je tijekom 1983. nekoliko veoma uspješnih izleta:

25—30. IV Plitvice, Zagreb (posjet izložbi riznice zagrebačke katedrale), Čakovec, Varaždin, Belec, Slavenska Požega, Turopolje, Sisak, Lipik, Petrova gora (spomen-područje). U Zagrebu je vodič bila dr Lelja Dobronić.

30. V—4. VI otoci Pag, Rab i Krk te Opatija, otoci Cres i Lošinj, zatim Lukovdol, Ogulin, Plitvička jezera. Vodič prof. Anka Jakaša i lokalni vodiči.

17. IX Visovac, Roški slap, Drniš i Otavice. U Otavicama je položen vijenac na Meštrovićev grob.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Društvo je nastavilo tiskati svoj časopis »Kulturna baština« pa je u 1983. objavljen broj 13. Uz veoma velika odricanja (splitski SIZ u oblasti kulture odobrio je za njegovo tiskanje iznos od 50.000,00 dinara) Društvo nastoji održati kontinuitet izlaženja časopisa tim više što je to jedini časopis koji je posvećen isključivo splitskim temama.

U izdavačku djelatnost Društva treba ubrojiti i katalog izložbe priređene u povodu Dana zaštite spomenika kulture te objavljivanje vodiča-plakata »Muzeji i galerije Splita«. Vodič je uređio Branko Kirigin, a tiskan je na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži najvažnije podatke o tim splitskim ustanovama te plan grada. Troškove njegova

tiskanja snosio je SIZ u oblasti kulture i Turistički savez Splita.

Društvo je u travnju 1983. sudjelovalo na 2. izložbi publikacija muzeja i galerija Jugoslavije u Zagrebu, u sklopu »Interlibera '83«, poslavši zbornik »Hrvatski narodni preporod u Splitu 1882.« Time je nastavljena suradnja između organizatora izložbe i Društva uspostavljena 1982.

PROSLAVA DANA DRUŠTVA

Kao i prethodnih godina i 1983. Društvo je proslavilo svoj Dan. Svečana akademija održana je 20. travnja u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika, a njenom uspjehu doprinijelo je sudjelovanje Ante Matanovića, kvarteta »O-dak« (Jan Pawlusiewicz, Gordana Sladoljev, Ryszard Tecza i Piotr Baszynski), Piotra Baszynskog, Muškog zbora RKUD »Brodosplit« pod ravnanjem mo Josipa Veršića i Vere Pavasović za klavirrom. U uvodnom dijelu obilježena je 120. obljetnica smrti Luke Botića predavanjem prof. Smilje Grimani »Luka Botić pjesnik Splita« te nastupom Josipa Gende koji je čitao odlomke iz Botićeve »Bijedne Mare« i »Petra Bačić«. Na sam Dan Društva 22. travnja položeni su vijenci na grob i spomenik Marku Maruliću. Brigu o proslavi vodila je Giorgia Meneghello.

OBILJEŽAVANJE DANA ZAŠTITE SPOMENIKA KULTURE

Na svečanoj sjednici 20. II 1975. Jugoslavenski odbor za obilježavanje 30. godišnjice zaštite spomenika kulture donio je odluku da se taj dan proglasi Danom zaštite spomenika kulture u Jugoslaviji jer je tog dana 1945. drug Tito potpisao »Odluku o zaštiti i čuvanju kulturnih spomenika i starina«. Društvo je odlučio da se priključi njegovom obilježavanju organiziranjem prigodne izložbe pa je u tu svrhu okupilo šesnaest splitskih ustanova koje rade na zaštiti kulturnih dobara.

U prisustvu velikog broja uglednih kulturnih i javnih radnika izložba je otvorena 21. veljače u Vojnopomorskom muzeju na Gričama. Tom prilikom govorili su predsjednik Društva Stanko Piplović i predsjednik Skupštine općine Split inž. Dragutin Matošić. Izložba je bila veoma dobro posjećena, a pažnju su joj posvetile novine, radio i televizija. Pored ostalih posjetili su je i Carla Maria Burri, kulturni ataše talijanske ambasade u Beogradu, i Gennaro de Martino, vicekonzul Italije u Splitu. Za

izložbu je tiskan plakat i katalog koji su, kao i postavu, uredili Stanko Piplović i Arsen Duplančić.

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA MUZEJA I OBLJETNICE IVANA MEŠTROVIĆA

U povodu 18. svibnja Međunarodnog dana muzeja Društvo je 19. svibnja priredilo predavanje mr S. Buličić »Začeci muzejske djelatnosti u Dalmaciji«. Tom prilikom javnosti je predstavljen vodič plakat »Muzeji i galerije Splita« o kojem je govorio S. Piplović.

Stoto¹ obljetnici rođenja Ivana Meštrovića Društvo je posvetilo ciklus od tri predavanja. Osim toga Društvo je podržalo prijedlog Galerije Meštrović da se kiparevim imenom nazove neka značajnija ulica ili trg u Splitu. Članovi Društva koji su 17. rujna posjetili Otavice položili su vijenac na kiparev grob dok je znanstvenom skupu o Meštroviću, koji je dijelom održan i u Splitu 22. listopada, prisustvovalo više članova Društva.

ZAŠTITA SPOMENIKA

Velika zagađenost, prvenstveno starodijela Splita, uzrokovala je da je Društvo nekoliko puta pokretalo razne akcije radi poboljšanja izgleda grada. Dana 20. siječnja u prostorijama Društva održan je sastanak predstavnika Komunalne inspekcije, Turističkog saveza Splita, »Čistoće«, Saveza socijalističke omladine i Društva na kojem se razgovaralo o načinu uređenja najzapuštenijih dijelova grada. Pri tom se prvenstveno mislilo na organiziranje omladinskih radnih akcija. Taj sastanak pokazao se korisnim jer je nakon njega ureden dio stare jezgre Splita.

Spor između Zavoda za zaštitu spomenika kulture i Hrvatskog narodnog kazališta zbog održavanja priredaba »Splitskog ljeta« na Peristilu nastavio se i u 1983. godini. Predstavnici Društva S. Piplović i M. Znidarić prisustvovali su 16. ožujka sastanku Sekcije za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline i prostorno planiranje Općinske konferencije SSRNH na kojem se raspravljalo o tom problemu te su podržali, kao i prije, stav Zavoda.

Već duže vremena razni stručnjaci proučavaju mogućnosti što uspješnije uređenja starog Splita, pa je taj rad rezultirao izradom Integralnog plana stare jezgre grada. Predsjedništvo Društva posjetilo je 27. siječnja Centar za arhi-

tekturu i urbanizam te se zahvaljujući iscrpnim izlaganjima i objašnjenjima dra Jerka Marasovića i mr Maje Maroević upoznalo s dosadašnjim radom na Planu.

Zalaganjem Društva prenesena je na Pazar mala česma iz 1880. koja se duže vremena nalazila u Poljudu. Česma je 24. veljače postavljena uz južni zid Dominikanskog samostana uz samoposlug. Društvo je također pokrenulo akciju da se velika fontana koja se nalazila uz istočnu stranu Pazara vrati na prvobitno mjesto. Naime, njeni dijelovi nalaze se na Lovrincu zapušteni i obrasli dok Splitu nedostaju fontane i spomenici koji bi ga uljepšali i oplemenili.

Općinsko javno tužilaštvo počelo je prije nekoliko godina organizirati sastanke o zaštiti spomenika. Na sastanku održanom 23. studenog u ime Društva prisustvovao je Ivo Donadini.

SURADNJA SA SRODNIM DRUŠTVIMA

U izvještajnom razdoblju uspostavljene su prve veze sa sličnim društvima u Italiji. Zahvaljujući zalaganju Carle Marije Burri Društvu su se obratili »Gruppo Archeologico Cervese« i »Circolo nautico — Sezione Sub« iz Cervie. Osim toga tajnik »Gruppo Archeologico Cervese« Paolo Ancarani posjetio je Split 3. travnja i razgovarao sa S. Piplovićem i M. Znidarčić o mogućnostima suradnje. Inače, Društvo je ponovo potaknulo akciju uspostavljanja veza sa srodnim društvima u Ankoni, Veneciji, Raveni i Cividaleu.

Tijekom 1983. započeli su pregovori o suradnji Društva i Saveza povijesnih društava Hrvatske iz Zagreba s obzirom na određene sličnosti u oblicima rada obaju društava.

Protekle godine društvo »Marjan« obilježilo je 80. obljetnicu svog postojanja svečanom sjednicom 20. prosinca kojoj su prisustvovali predstavnici Društva. Tom prilikom Društvu je dodijeljena diploma kao znak priznanja za njegov rad na čuvanju Marjana. Dana 24. studenog Ante Turko izabran je za predstavnika Društva u Predsjedništvo »Marjana«.

OSTALE AKTIVNOSTI

U povodu 100. obljetnice pohrvaćenja splitske općinske uprave Društvo je dalo prijedlog da se stubište uz rodnu kuću

prvog načelnika pohrvaćene općine Dujma Rendića Miočevića ponovo nazove *Rendićevo stubište* te da današnja knjižara »Luka Botić« dobije naziv *Viđ Morpurgo* po njenom nekadašnjem vlasniku, a da se u pretprostoru knjižare postavi spomen-ploča njemu u čast. Skupština općine Split je prihvatila sva tri prijedloga i tijekom 1983. donijela odgovarajuće odluke pa će se one uskoro ostvariti.

Grupa mladih novinara osnovne škole »Đordano Borovčić-Kurir« posjetila je 23. lipnja Društvo što je bio povod razgovoru o spomenicima grada, njihovom značenju i čuvanju te o samom Društvu.

Ivo Frleta imenovan je 20. svibnja za predstavnika Društva u Sekciju za zaštitu čovjekove okoline SSRNH. Marija Znidarčić prisustvovala je znanstvenom skupu o povijesnom naslijeđu vrtne umjetnosti u Jugoslaviji koji je održan u Dubrovniku 21.—23. studenog dok su Joško Viskiće, Miće Gattin i Ante Turko prisustvovali 15. i 16. listopada komemoraciji koju je organizirala Jevrejska općina.

Predstavnici RKUD »Brodosplit« posjetili su 1. prosinca Društvo i predložili da se ono uključi u predstojeću proslavu 100. obljetnice pjevačkog društva »Zvonimir«. Društvo je to spremno prihvatilo te će u okviru svojih mogućnosti dati doprinos proslavi.

Svoja izdanja Društvo šalje u zamjenu i tako se obogaćuje društvena biblioteka. Tijekom 1983. uspostavljena je zamjena sa Srpskom akademijom nauka i umjetnosti i Odsjekom za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Biblioteka Društva obogatila se i darovima pojedinaca i ustanova, a putem Republičkog SIZ-a u oblasti kulture razne izdavačke kuće poslale su Društvu više knjiga.

Dugogodišnji problem Društva predstavljaju male i nedovoljne prostorije. U 1983. SIZ za poslovni prostor izdao je rješenje kojim je Društvu dodijeljena prostorija do one kojom se već koristi. Nakon njenog preuređenja Društvo će imati znatno povoljnije uvjete za rad, a članovi mjesto za okupljanje.

Na kraju treba navesti da je Društvo za redovnu djelatnost dobilo od SIZ-a u oblasti kulture 60.375,00 dinara.

Napomena: U zadnjem izvještaju o radu omaškom je izostavljeno ime Ante Turka u popisu članova Predsjedništva.

A. D.